

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

VIII. volebné obdobie

Číslo: PREDS-307/2021

797

Z á k o n

z 9. novembra 2021, ktorým sa dopĺňa zákon č. 409/2011 Z. z. o niektorých opatreniach na úseku environmentálnej záťaže a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 49/2018 Z. z. a ktorým sa dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov, vrátený prezidentkou Slovenskej republiky na opätovné prerokovanie Národnou radou Slovenskej republiky

Materiál obsahuje:

1. List prezidentky Slovenskej republiky z 26. novembra 2021 č. 5460-2021-KPSR
2. Rozhodnutie prezidentky Slovenskej republiky z 26. novembra 2021 o vrátení zákona
3. Schválený zákon z 9. novembra 2021

Bratislava november 2021

Zuzana Čaputová
prezidentka Slovenskej republiky

KANCELÁRIA PREDSEDU NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY		
Dátum zaevidovania: 26 -11- 2021		
Číslo spisu: PNEOS-307/2021		
Listy: 11-	Prílohy: 1/7	
RZ	ZH	LU

Bratislava 26. novembra 2021
Číslo spisu: 5460-2021-KPSR

Vážený pán predseda,

podľa čl. 102 ods. 1 písm. o) Ústavy Slovenskej republiky vraciam Národnej rade Slovenskej republiky zákon z 9. novembra 2021, ktorým sa dopĺňa zákon č. 409/2011 Z. z. o niektorých opatreniach na úseku environmentálnej záťaže a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 49/2018 Z. z. a ktorým sa dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov.

Vzhľadom na obsah pripomienok k vrátenému zákonu uvedených v rozhodnutí, moja účasť na schôdzi Národnej rady Slovenskej republiky nie je nevyhnutná. Dovoľujem si Vás, vážený pán predseda, požiadať o doručenie môjho rozhodnutia všetkým poslancom a o prerokovanie vráteného zákona v Národnej rade Slovenskej republiky bez mojej účasti.

Vrátenie zákona vo výboroch Národnej rady Slovenskej republiky odôvodní Metod Špaček, vedúci Kancelárie prezidenta Slovenskej republiky alebo Dagmar Fillová, vedúca oddelenia legislatívy Kancelárie prezidenta Slovenskej republiky.

S pozdravom

Vážený pán
Boris KOLLÁR
predseda Národnej rady
Slovenskej republiky

Bratislava

Zuzana Čaputová
prezidentka Slovenskej republiky

Číslo spisu: 5460-2021-KPSR

ROZHODNUTIE
prezidentky Slovenskej republiky

o vrátení zákona z 9. novembra 2021, ktorým sa dopĺňa zákon č. 409/2011 Z. z.
o niektorých opatreniach na úseku environmentálnej záťaže a o zmene a doplnení
niektorých zákonov v znení zákona č. 49/2018 Z. z. a ktorým sa dopĺňa zákon Národnej
rady Slovenskej republiky č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších
predpisov

Predkladá:
Zuzana Čaputová
prezidentka Slovenskej republiky

Bratislava 26. novembra 2021

Na rokovanie
Národnej rady Slovenskej republiky

I

Podľa čl. 102 ods. 1 písm. o) Ústavy Slovenskej republiky vraciam Národnej rade Slovenskej republiky zákon z 9. novembra 2021, ktorým sa dopĺňa zákon č. 409/2011 Z. z. o niektorých opatreniach na úseku environmentálnej záťaže a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 49/2018 Z. z. a ktorým sa dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „schválený zákon“).

Navrhujem, aby Národná rada Slovenskej republiky pri opätovnom prerokovaní zákon neprijala ako celok.

II

Schválený zákon bol na rokovanie Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „národná rada“) predložený ako poslanecký návrh zákona (tlač 590) (ďalej len „poslanecký návrh zákona“). Podľa dôvodovej správy k poslaneckému návrhu zákona: *„Cieľom predkladaného návrhu je vytvoriť efektívny mechanizmus, ktorým by bolo možné zabezpečiť návratnosť finančných prostriedkov, ktoré boli vynaložené na sanáciu environmentálnej záťaže. Za uvedeným účelom bude mať príslušné ministerstvo ako záložný veriteľ oprávnenie pri prvom prevode sanovanej nehnuteľnosti požadovať finančnú náhradu spočívajúcu v rozdiel medzi trhovou cenou sanovanej nehnuteľnosti pred a po vykonaní sanácie.“*

Zdôrazňujem, že podporujem účel a cieľ schváleného zákona a verejný záujem na odstránení existujúcich environmentálnych záťaží považujem za jednu z najvyšších priorít. Účinné riešenie tohto dlhodobu zanedbávaného, ale mimoriadne závažného problému dopadajúceho na zdravie a kvalitu života mnohých obyvateľov Slovenskej republiky považujem za zásadné.

Avšak v prípade schváleného zákona som presvedčená, že neprimeraný rozsah požadovanej finančnej náhrady od vlastníka sanovanej nehnuteľnosti **neobstojí v ústavnom teste proporcionality zásahu do vlastníckeho práva.** Z tohto dôvodu, ako aj z dôvodu celkovej nejasnosti schválenej právnej úpravy, **mám vážne pochybnosti o súlade predmetnej právnej úpravy s Ústavou Slovenskej republiky** (ďalej len „Ústava“), konkrétne s čl. 1 ods. 1 prvej vety Ústavy, ako aj čl. 20 ods. 4 Ústavy, podľa ktorého vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu.

Poslanecký návrh zákona obsahoval právnu úpravu postupu pri uplatňovaní finančnej náhrady za zvýšenie trhovej ceny nehnuteľnosti sanovanej z verejných zdrojov,

ktorá sa mala doplniť do zákona č. 409/2011 Z. z. o niektorých opatreniach na úseku environmentálnej záťaže a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 49/2018 Z. z. (ďalej len „zákon o environmentálnych záťažiach“).

V rámci druhého čítania v národnej rade bol schválený rozsiahly poslanecký pozmeňujúci a doplňujúci návrh, ktorým sa zásadne zmenil obsah schváleného zákona vrátane mechanizmu uplatňovania finančnej náhrady. V zmysle schváleného znenia zákona už nemá byť vlastník sanovanej nehnuteľnosti povinný nahradiť štátu náklady sanácie environmentálnej škody vo výške rozdielu trhovej hodnoty nehnuteľnosti po a pred odstránením environmentálnej záťaže, ale štát je povinný od vlastníka sanovanej nehnuteľnosti (vrátane napr. obce), bez ohľadu na to, aký má vzťah k vzniknutej záťaži, požadovať náhradu *„finančných prostriedkov vynaložených na vykonanie sanácie environmentálnej záťaže“*, najviac do výšky *„účelne vynaložených prostriedkov na vykonanie geologického prieskumu environmentálnej záťaže a sanáciu environmentálnej záťaže financovaných z verejných prostriedkov“*. Z povahy toho, že k zmene došlo v rámci druhého čítania poslaneckým návrhom, vyplýva, že o tejto zásadnej zmene rozsahu prenosu nákladov sanácie na vlastníkov pozemkov neprebehla odborná diskusia, ktorá by nepochybne zohľadnila aj ústavnoprávne aspekty právnej úpravy. V zmysle schváleného zákona sa finančné náklady sanovania environmentálnych záťaží, ktoré sú investíciou vyvolanou a jednoznačne legitímne odôvodnenou verejným a celospoločenským záujmom, nediferencovane prenášajú na aktuálnych vlastníkov sanovaných pozemkov, a to aj v prípade, ak títo vlastníci ani nepriamo nezodpovedajú za vznik záťaže, či nie sú ekonomicky spôsobilí tieto náklady znášať (napr. malé obce). (Ako príklad uvádzam riešenie sanácie environmentálnej záťaže v obci Pohronský Ruskov v celkovej sume 1,6 mil. EUR, ktorú by v zmysle schválenej právnej úpravy mala znášať obec ako vlastník. Suma je však vyššia, ako je celkový ročný príjem obce. Obec pritom nebola určená ako pôvodca ani povinná osoba a dotknutý pozemok získala v dobrej vôli, že jej štát pomôže s odstránením environmentálnej záťaže.)

III

Schváleným zákonom sa má do zákona o environmentálnych záťažiach doplniť právna úprava uplatňovania finančnej náhrady za sanáciu environmentálnej záťaže. Podľa čl. I prvého bodu § 9a ods. 1 prvej vety schváleného zákona: *„Ak štát uskutoční z verejných prostriedkov sanáciu environmentálnej záťaže, ktorá sa nachádza na nehnuteľnosti, ktorej vlastníkom alebo správcom nie je štát (ďalej len „sanovaná nehnuteľnosť“), je povinný požadovať od vlastníka sanovanej nehnuteľnosti náhradu finančných prostriedkov vynaložených na vykonanie sanácie environmentálnej záťaže (ďalej len „finančná náhrada“);...“*. Predmetom právnej úpravy je ďalej, okrem iného, výška finančnej náhrady (čl. I prvý bod § 9a ods. 3 schváleného zákona), premlčacia doba pohľadávky desať rokov (čl. I prvý bod § 9a ods. 4 schváleného zákona), výzva vlastníkovi sanovanej nehnuteľnosti, aby uhradil sumu zodpovedajúcu finančnej náhrade alebo odoslal podpísaný návrh záložnej zmluvy (čl. I prvý bod § 9a ods. 5 schváleného zákona),

doba uzatvorenia záložnej zmluvy na 30 rokov (čl. I prvý bod § 9a ods. 6 schváleného zákona), povinnosť príslušného ministerstva domáhať sa úhrady finančnej náhrady súdnou cestou (čl. I prvý bod § 9a ods. 7 schváleného zákona) a rozhodnutie príslušného ministerstva o zriadení záložného práva k sanovanej nehnuteľnosti, ak nedošlo k uzavretiu záložnej zmluvy a nebola uhradená pohľadávka vyplývajúca z finančnej náhrady (čl. I prvý bod § 9b schváleného zákona). Schválený zákon však jednoznačným spôsobom nerieši niektoré – z hľadiska adresátov právnej úpravy – významné otázky, najmä či, a v akej lehote sa má štát súdnou cestou domáhať finančnej náhrady v prípade, ak vlastník sanovanej nehnuteľnosti podpíše záložnú zmluvu na sanovanú nehnuteľnosť, ktorú mu doručí príslušné ministerstvo. Schválený zákon síce dáva vlastníkovi nehnuteľnosti na výber, či uhradí finančnú náhradu alebo podpíše záložnú zmluvu, podpis záložnej zmluvy však znamená len zabezpečenie nároku štátu na finančnú náhradu a nemôže mať – bez osobitnej zákonnej úpravy – vplyv na jeho výšku.

Ako som zdôraznila vyššie, podporujem účel a cieľ schváleného zákona, a verejný záujem na odstránení existujúcich environmentálnych záťaží považujem za jednu z najvyšších priorít. Vychádzajúc z údajov dostupných v registri environmentálnych záťaží Slovenskej republiky možno konštatovať, že v súčasnosti je na území Slovenskej republiky evidovaných 304 potvrdených environmentálnych záťaží, z toho 147 s vysokou prioritou. Poukázať možno aj na mimoriadnu správu verejnej ochrankyne práv o situácii v riešení environmentálnych záťaží na území Slovenskej republiky, ktorú národná rada uznesením z 25. novembra 2020 vzala na vedomie. V rámci svojho prieskumu sa verejná ochrankyňa práv zamerala na štádium riešenia jednotlivých evidovaných environmentálnych záťaží a na rozhodnutia vydané príslušnými štátnymi orgánmi (určenie povinnej osoby, schválenie plánu práce). Pri vyhodnotení konštatovala pasivitu orgánov verejnej správy (neurčenie pôvodcu environmentálnej záťaže), nerešpektovanie zákonných lehôt, či nekonanie vlády Slovenskej republiky (ďalej len „vláda“) pri rozhodnutí o príslušnom ministerstve pri environmentálnych záťažiach, kde nebolo možné určiť povinnú osobu. Zároveň uviedla, že: *„Podľa informácií z MŽP SR napr. iba na odstránenie environmentálnych záťaží na území Bratislavy bude odhadom potrebných 350 miliónov eur. Pritom celkový rozpočet MŽP SR na odstraňovanie takýchto škôd na území celého Slovenska sa pohybuje len vo výške 180 miliónov eur.“*

Rovnako naplno podporujem potrebu zabezpečiť dostatočné financovanie sanácií environmentálnych záťaží aj hľadaním nových zdrojov financovania (najmä prostriedky Európskej únie). V tejto súvislosti je potrebné spomenúť aj schválenú schému štátnej pomoci na sanáciu environmentálnych záťaží v prípadoch, kedy zodpovednosť za sanáciu prechádza na štát. V časti týkajúcej sa účelu schémy sa uvádza: *„Sanáciu podľa tejto schémy budú realizovať príslušné ministerstvá, pričom vlastník pozemku nemusí znášať náklady na vykonanie sanačných prác. Vlastník pozemku musí znášať tzv. zvýšenú hodnotu pozemku po sanácii v súlade s čl. I ods. 5 až 7 tejto schémy.“* Možno konštatovať, že pôvodný poslancový návrh zákona sledoval rovnaký spôsob zabezpečenia návratnosti finančných zdrojov vynaložených na sanácie environmentálnych záťaží ako uvedená schéma, týkajúca sa podnikateľov, ktorí vlastnia sanované pozemky.

Cieľ sanácií environmentálnych záťaží nie je možné dosiahnuť bez obmedzenia práv vlastníkov dotknutých nehnuteľností a k takému obmedzeniu je nevyhnutné pristúpiť. Toto obmedzenie však musí spĺňať požiadavky nevyhnutnosti, primeranosti a určitosti právnej úpravy, ktorá v súlade s princípom právnej istoty nesmie vyvolávať pochybnosti ohľadom postupu orgánov verejnej moci pri výkone obmedzenia. Obmedzenie vlastníckeho práva súvisiace s odstránením environmentálnej záťaže formou prenosu plného rozsahu nákladov na sanáciu nemôže byť uplatňované paušálne, ignorujúc zodpovednosť za vznik záťaže. V prípade schváleného zákona mám z dôvodu testu proporcionality vážne pochybnosti o súlade predmetnej právnej úpravy s Ústavou. Prijatie právnej úpravy odstraňovania environmentálnych záťaží, ktorá by bola v rozpore s Ústavou a neprešla testom ústavnosti, by bolo najmenej tak kontraproduktívne ako ďalšie oddiaľovanie riešenia akútneho problému, ktorý environmentálne záťaže znamenajú.

Podľa čl. 1 ods. 1 prvej vety Ústavy je Slovenská republika zvrchovaný, demokratický a právny štát.

Podľa čl. 20 ods. 4 Ústavy vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu.

Právny poriadok Slovenskej republiky v súčasnosti upravuje možnosti obmedzenia vlastníckeho práva pre sanáciu environmentálnej záťaže. Zákon č. 569/2007 Z. z. o geologických prácach (geologický zákon) v znení neskorších predpisov ustanovuje v § 32a, že pre sanáciu environmentálnej záťaže je možné vo verejnom záujme odňať vlastnícke právo k nehnuteľnosti, obmedziť vlastnícke právo k nehnuteľnosti, zriadiť, obmedziť alebo zrušiť právo zodpovedajúce vecnému bremenu k nehnuteľnosti, obmedziť alebo zrušiť právo tretej osoby k nehnuteľnosti, alebo vydať rozhodnutie o predbežnej držbe k nehnuteľnosti, ktorá má byť predmetom vyvlastnenia. Z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že otázka existencie verejného záujmu je predmetom posudzovania v rámci vyvlastňovacieho konania (PL. ÚS 18/2017). Z odôvodnenia vyvlastňovacieho rozhodnutia potom musí jednoznačne vyplynúť, prečo verejný záujem prevážil nad inými záujmami (PL. ÚS 19/09).

Orgány verejnej moci tak v súčasnosti majú pre sanáciu environmentálnych záťaží k dispozícii inštitúty vyvlastnenia aj iného obmedzenia vlastníckeho práva, pričom ich prípadná aplikácia si vyžaduje, okrem iného, preukázanie existencie verejného záujmu. Schválený zákon však paušálne upravuje až následky po uskutočnení sanácie environmentálnej záťaže, kedy verejný záujem na jej odstránení možno považovať za naplnený.

Podstatou schváleného zákona je požadovanie finančnej náhrady od vlastníka sanovanej nehnuteľnosti, ak štát uskutočnil sanáciu environmentálnej záťaže z verejných prostriedkov. Za vlastníka sanovanej nehnuteľnosti schválený zákon považuje aktuálneho vlastníka (ak ním nie je štát, priamo alebo ako správca)

pričom neberie do úvahy skutočnosť, či vlastník sanovanej nehnuteľnosti je alebo nie je pôvodcom alebo povinnou osobou podľa zákona o environmentálnych záťažiach. Povinnosť zaplatiť finančnú náhradu nákladov na verejnoprávne podmienenú sanáciu (ktorá môže pravidelne výrazne presahovať hodnotu sanovaného pozemku) tak v plnom rozsahu znáša vlastník, bez ohľadu na jeho vzťah k spôsobeniu záťaže. Práve táto skutočnosť je zásadná pre posúdenie testu primeranosti zásahu do vlastníckeho práva formou požadovania finančnej náhrady a zriadenia záložného práva.

Za primerané považujem uhradenie vynaložených finančných prostriedkov napríklad v situácii, ktorú predpokladá § 3 ods. 4 zákona o environmentálnych záťažiach: *„Ak pôvodca nezabezpečí vypracovanie a realizáciu plánu prác, príslušné ministerstvo zabezpečí tieto činnosti z verejných prostriedkov v prípade bezprostredného ohrozenia života alebo zdravia ľudí alebo životného prostredia, pričom nie sú dotknuté povinnosti pôvodcu ani pravidlá v oblasti štátnej pomoci. Pôvodca je povinný vynaložené finančné prostriedky uhradiť príslušnému ministerstvu v lehote najneskôr do jedného roka odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o ukončení realizácie plánu prác vydaného podľa § 9 ods. 3.“* Obdobnú situáciu upravuje aj § 4 ods. 7 zákona o environmentálnych záťažiach: *„Ak environmentálna záťaž bezprostredne ohrozuje život, zdravie alebo životné prostredie a povinná osoba nezabezpečí vypracovanie alebo realizáciu plánu prác, príslušné ministerstvo zabezpečí tieto činnosti z verejných prostriedkov. Povinná osoba je povinná vynaložené finančné prostriedky uhradiť príslušnému ministerstvu do jedného roka odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o ukončení realizácie plánu prác vydaného podľa § 9 ods. 3. Ustanovením prvej vety nie sú dotknuté pravidlá v oblasti štátnej pomoci.“*

Vyššie citované ustanovenia sa vecne týkajú zabezpečenia sanácie environmentálnej záťaže príslušným ministerstvom v prípade, keď túto nezabezpečí pôvodca alebo povinná osoba, pričom pôvodca alebo povinná osoba sú následne povinní uhradiť vynaložené finančné prostriedky. Schválený zákon však na túto úpravu nenadväzuje, ale povinnosť finančnej náhrady ukladá aj vlastníkom sanovaných nehnuteľností, ktorí nie sú pôvodcami či povinnými osobami. Na tieto subjekty sa tým prenáša zodpovednosť za sanáciu environmentálnej záťaže, ktorú uskutočňuje príslušné ministerstvo na základe rozhodnutia vlády. Podľa môjho názoru by takáto právna úprava neobstála v ústavnom teste proporcionality zásahu do vlastníckeho práva (ústavný test proporcionality v užšom zmysle).

Podľa čl. I druhého bodu § 19a schváleného zákona sa povinnosť finančnej náhrady má vzťahovať aj na nehnuteľnosti, ktorých vlastníkom nie je štát a na ktorých sa nachádza environmentálna záťaž, ktorej sanácia sa ukončí po 1. decembri 2021 (podľa čl. III schváleného zákona ide o dátum nadobudnutia účinnosti). Vzťahnutie novej povinnosti finančnej náhrady aj na vlastníkov nehnuteľností, na ktorých už prebiehajú sanácie environmentálnych záťaží, môže v konkrétnych prípadoch znamenať neprimeraný zásah do právnej istoty a legitímnych očakávaní vlastníkov v súčasnosti už sanovaných nehnuteľností (napr. obce). Tí vlastníci nehnuteľností, ktorí nie sú pôvodcami

ani povinnými osobami, znášajú obmedzenie vlastníckeho práva a v súlade s platným právom majú legitímne očakávania, že nebudú znášať finančné náklady spojené so sanáciou environmentálnej záťaže, za ktorú nenesú zodpovednosť. Schválený zákon týmto vážne zasahuje do ich právnej istoty.

Na základe uvedeného možno konštatovať, že právna úprava obsiahnutá v schválenom zákone je nastavená tak, že ukladá povinnosť štátu požadovať finančnú náhradu rovnako od pôvodcu environmentálnej záťaže, ako aj od vlastníka sanovanej nehnuteľnosti, ktorý nie je pôvodcom environmentálnej záťaže a ani povinnou osobou. Môže ísť o súkromné osoby, ale najmä aj o obce ako verejné subjekty, pre ktoré by povinnosť uhradiť finančnú náhradu za sanáciu environmentálnej záťaže, za ktorú nenesú zodpovednosť, mohla predstavovať vážny zásah do rozpočtovej stability.

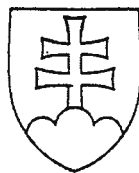
Schválený zákon upravuje aj zriadenie záložného práva k sanovanej nehnuteľnosti v prospech štátu, pričom toto môže vzniknúť buď na základe zmluvy alebo na základe rozhodnutia príslušného ministerstva. V oboch prípadoch ide o obmedzenie vlastníka nehnuteľnosti. Z tohto dôvodu sa aj na toto obmedzenie vzťahujú vyššie uvedené ústavné požiadavky. Schválený zákon však pri právnej úprave záložného práva vykazuje viaceré nedostatky, najmä v otázke aplikácie tohto inštitútu. Neustanovuje splatnosť pohľadávky štátu, vymedzenie náležitostí záložnej zmluvy a najmä postup orgánov verejnej moci pri realizácii záložného práva. Navyše zo znenia schváleného zákona nie je zrejmé, či zmluvné zriadenie záložného práva (ktoré z povahy záložného práva ako zabezpečovacieho inštitútu len zabezpečuje existujúci nárok štátu na finančnú náhradu a nijako ho nemodifikuje) má alebo nemá akýkoľvek odkladný alebo iný účinok vo vzťahu k povinnosti štátu vymáhať finančnú náhradu voči vlastníkovi sanovanej nehnuteľnosti súdnou cestou. Zo znenia schváleného zákona, dôvodovej správy k poslaneckému návrhu zákona a odôvodnenia pozmeňujúceho a doplňujúceho návrhu k poslaneckému návrhu zákona nie je možné jednoznačne ustáliť, či podpis záložnej zmluvy znamená odklad domáhania sa finančnej náhrady za sanáciu zo strany štátu, a ak áno, v akom rozsahu. Ide o závažný stav právnej neistoty na strane adresátov právnej normy (vlastníci sanovaných nehnuteľností), ktorý nie je prijateľný, osobitne pri tak citlivej otázke ako je obmedzenie vlastníckeho práva.

IV

V nadväznosti na pripomienky uvedené vyššie navrhujem, aby Národná rada Slovenskej republiky pri opätovnom prerokovaní zákon neprijala ako celok.

Bratislava 26. novembra 2021

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

ZÁKON

z 9. novembra 2021,

ktorým sa dopĺňa zákon č. 409/2011 Z. z. o niektorých opatreniach na úseku environmentálnej zát'aže a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 49/2018 Z. z. a ktorým sa dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone:

Čl. I

Zákon č. 409/2011 Z. z. o niektorých opatreniach na úseku environmentálnej zát'aže a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 49/2018 Z. z. sa dopĺňa takto:

1. Za § 9 sa vkladajú § 9a a § 9b, ktoré vrátane nadpisov znejú:

„§ 9a

Postup pri uplatňovaní finančnej náhrady za sanáciu environmentálnej zát'aže

(1) Ak štát uskutoční z verejných prostriedkov sanáciu environmentálnej zát'aže, ktorá sa nachádza na nehnuteľnosti, ktorej vlastníkom alebo správcom nie je štát (ďalej len „sanovaná nehnuteľnosť“), je povinný požadovať od vlastníka sanovanej nehnuteľnosti náhradu finančných prostriedkov vynaložených na vykonanie sanácie environmentálnej zát'aže (ďalej len „finančná náhrada“); za sanovanú nehnuteľnosť sa nepovažuje nehnuteľnosť, ktorá je súčasťou kontaminačného mraku súvisiaceho s environmentálnou zát'ažou, ak nebola zahrnutá do projektu sanácie environmentálnej zát'aže. Vlastník sanovanej nehnuteľnosti je na základe výzvy podľa odseku 5 povinný uhradiť sumu zodpovedajúcu finančnej náhrade za sanovanú nehnuteľnosť alebo v lehote podľa odseku 5 uzavrieť záložnú zmluvu.

(2) Za verejné prostriedky podľa odseku 1 sa na účely tohto zákona považujú finančné prostriedky poskytnuté zo štátneho rozpočtu, z prostriedkov Európskej únie, z Nórskeho finančného mechanizmu alebo zo Švajčiarskeho finančného mechanizmu.

(3) Výška finančnej náhrady za sanovanú nehnuteľnosť nesmie presiahnuť výšku účelne vynaložených prostriedkov na vykonanie geologického prieskumu environmentálnej záťaže a sanáciu environmentálnej záťaže financovaných z verejných prostriedkov podľa odseku 1.

(4) Orgánom oprávneným zabezpečiť pohľadávku štátu vyplývajúcu z finančnej náhrady podľa odseku 1 je príslušné ministerstvo. Pohľadávka vyplývajúca z finančnej náhrady zo sanovanej nehnuteľnosti sa premlčí po uplynutí desiatich rokov; premlčacia doba plynie odo dňa schválenia záverečnej správy zo sanácie environmentálnej záťaže.

(5) Príslušné ministerstvo v lehote do 12 mesiacov odo dňa schválenia záverečnej správy projektu sanácie environmentálnej záťaže podľa odseku 4 vyzve vlastníka sanovanej nehnuteľnosti, aby v lehote do 30 dní odo dňa doručenia výzvy uhradil sumu zodpovedajúcu finančnej náhrade, ktorá je uvedená vo výzve, alebo aby v lehote 30 dní odo dňa doručenia výzvy odoslal podpísaný návrh záložnej zmluvy na sanovanú nehnuteľnosť v prospech štátu na sumu uvedenú vo výzve pre konkrétnu sanovanú nehnuteľnosť podľa odseku 3. Vo výzve podľa prvej vety je uvedená výška finančnej náhrady a súčasťou výzvy je návrh záložnej zmluvy.

(6) Záložnú zmluvu podľa odseku 5 nie je možné uzavrieť s vlastníkom sanovanej nehnuteľnosti, ak výška finančnej náhrady za každú sanovanú nehnuteľnosť v jeho vlastníctve, na ktorej sa nachádza environmentálna záťaž, nie je vyššia ako 1 000,- eur. Záložná zmluva sa uzatvára na dobu 30 rokov; uvedená skutočnosť sa vyznačí v katastri nehnuteľností.

(7) Ak vlastník sanovanej nehnuteľnosti na základe výzvy podľa odseku 5 neuhradí sumu zodpovedajúcu finančnej náhrade za sanovanú nehnuteľnosť alebo v lehote podľa odseku 5 nedoručí podpísaný návrh záložnej zmluvy, príslušné ministerstvo je povinné domáhať sa úhrady finančnej náhrady súdnou cestou.

(8) Peňažná čiastka vyplývajúca z finančnej náhrady je príjmom Environmentálneho fondu. Peňažnú čiastku vyplývajúcu z finančnej náhrady nie je možné nahradiť nepeňažným plnením.

(9) Za deň doručenia výzvy podľa odseku 5 sa považuje okamih jej doručenia do elektronickej schránky podľa údajov elektronickej doručenky a deň doručenia do vlastných rúk alebo deň, kedy bolo odopreté jej prevzatie, ak sa výzva doručuje poštou. Ak vlastník sanovanej nehnuteľnosti nie je známy alebo nie je známy jeho pobyt, výzva podľa odseku 5 sa doručuje verejnou vyhláškou na webovom sídle príslušného ministerstva a súčasne sa zverejní na úradnej tabuli a webovom sídle obce, v ktorej sa environmentálna záťaž nachádza, počas 30 dní. Uplynutím 30 dní od zverejnenia vyhlášky sa výzva považuje za doručенú bez ohľadu na skutočnosť, či sa o tom vlastník sanovanej nehnuteľnosti dozvedel alebo nie.

§ 9b

(1) Pre zabezpečenie pohľadávky vyplývajúcej z finančnej náhrady, ktorá presahuje u vlastníka sanovanej nehnuteľnosti sumu 1 000 eur, príslušné ministerstvo rozhodne o zriadení záložného práva k sanovanej nehnuteľnosti, ak nedošlo k uzavretiu záložnej zmluvy podľa § 9a ods. 5 a nebola uhradená pohľadávka vyplývajúca z finančnej náhrady; záložné právo k sanovanej nehnuteľnosti vznikne dňom vykonateľnosti rozhodnutia o zriadení záložného práva. Príslušné ministerstvo je oprávnené začať konanie o zriadení záložného práva do jedného roka odo dňa doručenia výzvy podľa § 9a ods. 9.

(2) Účastníkom konania o zriadení záložného práva je vlastník sanovanej nehnuteľnosti.

(3) Na konanie o vydaní rozhodnutia o zriadení záložného práva sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní.²³⁾

(4) Rozhodnutie podľa odseku 1 musí obsahovať okrem všeobecných náležitostí aj vymedzenie výšky pohľadávky vyplývajúcej z finančnej náhrady, vymedzenie predmetu záložného práva, zákaz vlastníka sanovanej nehnuteľnosti nakladať s predmetom záložného práva bez predchádzajúceho súhlasu príslušného ministerstva a náležitosti podľa osobitného predpisu.^{23a)}

(5) Proti rozhodnutiu o zriadení záložného práva je možné podať v lehote 15 dní rozklad; podaný rozklad nemá odkladný účinok.

(6) Príslušné ministerstvo rozhodne o zrušení záložného práva, ak došlo k uhradeniu pohľadávky vyplývajúcej z finančnej náhrady.

(7) Rozhodnutie o zabezpečení pohľadávky vyplývajúcej z finančnej náhrady zriadením záložného práva na nehnuteľnosti sa vyznačí v katastri nehnuteľností.

(8) Právne úkony týkajúce sa predmetu záložného práva po vydaní rozhodnutia o zriadení záložného práva môže vlastník sanovanej nehnuteľnosti vykonať len po predchádzajúcom súhlase príslušného ministerstva. Postup podľa prvej vety sa neuplatní, ak ide o výkon záložného práva prednostným záložným veriteľom podľa osobitného predpisu v mene a na účet záložného dlžníka alebo v mene záložného veriteľa a na účet daňového dlžníka; túto skutočnosť je prednostný záložný veriteľ povinný vopred oznámiť príslušnému ministerstvu.

Poznámka pod čiarou k odkazu 23a znie:

„^{23a)} § 42 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 162/1995 Z. z.“

2. Za § 19 sa vkladá § 19a, ktorý vrátane nadpisu znie:

„§ 19a

Prechodné ustanovenie k úpravám účinným od 1. decembra 2021

Povinnosť finančnej náhrady sa vzťahuje aj na nehnuteľnosti, ktorých vlastníkom nie je štát a na ktorých sa nachádza environmentálna záťaž, ktorej sanácia sa ukončí po 1. decembri 2021.

Čl. II

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 123/1996 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 224/1996 Z. z., zákona č. 70/1997 Z. z., zákona č. 1/1998 Z. z., zákona č. 232/1999 Z. z., zákona č. 3/2000 Z. z., zákona č. 142/2000 Z. z., zákona č. 211/2000 Z. z., zákona č. 468/2000 Z. z., zákona č. 553/2001 Z. z., zákona č. 96/2002 Z. z., zákona č. 118/2002 Z. z., zákona č. 215/2002 Z. z., zákona č. 237/2002 Z. z., zákona č. 418/2002 Z. z., zákona č. 457/2002 Z. z., zákona č. 465/2002 Z. z., zákona č. 477/2002 Z. z., zákona č. 480/2002 Z. z., zákona č. 190/2003 Z. z., zákona č. 217/2003 Z. z., zákona č. 245/2003 Z. z., zákona č. 450/2003 Z. z., zákona č. 469/2003 Z. z., zákona č. 583/2003 Z. z., zákona č. 5/2004 Z. z., zákona č. 199/2004 Z. z., zákona č. 204/2004 Z. z., zákona č. 347/2004 Z. z., zákona č. 382/2004 Z. z., zákona č. 434/2004 Z. z., zákona č. 533/2004 Z. z., zákona č. 541/2004 Z. z., zákona č. 572/2004 Z. z., zákona č. 578/2004 Z. z., zákona č. 581/2004 Z. z., zákona č. 633/2004 Z. z., zákona č. 653/2004 Z. z., zákona č. 656/2004 Z. z., zákona č. 725/2004 Z. z., zákona č. 5/2005 Z. z., zákona č. 8/2005 Z. z., zákona č. 15/2005 Z. z., zákona č. 93/2005 Z. z., zákona č. 171/2005 Z. z., zákona č. 308/2005 Z. z., zákona č. 331/2005 Z. z., zákona č. 341/2005 Z. z., zákona č. 342/2005 Z. z., zákona č. 468/2005 Z. z., zákona č. 473/2005 Z. z., zákona č. 491/2005 Z. z., zákona č. 538/2005 Z. z., zákona č. 558/2005 Z. z., zákona č. 572/2005 Z. z., zákona č. 573/2005 Z. z., zákona č. 610/2005 Z. z., zákona č. 14/2006 Z. z., zákona č. 15/2006 Z. z., zákona č. 24/2006 Z. z., zákona č. 117/2006 Z. z., zákona č. 124/2006 Z. z., zákona č. 126/2006 Z. z., zákona č. 224/2006 Z. z., zákona č. 342/2006 Z. z., zákona č. 672/2006 Z. z., zákona č. 693/2006 Z. z., zákona č. 21/2007 Z. z., zákona č. 43/2007 Z. z., zákona č. 95/2007 Z. z., zákona č. 193/2007 Z. z., zákona č. 220/2007 Z. z., zákona č. 279/2007 Z. z., zákona č. 295/2007 Z. z., zákona č. 309/2007 Z. z., zákona č. 342/2007 Z. z., zákona č. 343/2007 Z. z., zákona č. 344/2007 Z. z., zákona č. 355/2007 Z. z., zákona č. 358/2007 Z. z., zákona č. 359/2007 Z. z., zákona č. 460/2007 Z. z., zákona č. 517/2007 Z. z., zákona č. 537/2007 Z. z., zákona č. 548/2007 Z. z., zákona č. 571/2007 Z. z., zákona č. 577/2007 Z. z., zákona č. 647/2007 Z. z., zákona č. 661/2007 Z. z., zákona č. 92/2008 Z. z., zákona č. 112/2008 Z. z., zákona č. 167/2008 Z. z., zákona č. 214/2008 Z. z., zákona č. 264/2008 Z. z., zákona č. 405/2008 Z. z., zákona č. 408/2008 Z. z., zákona č. 451/2008 Z. z., zákona č. 465/2008 Z. z., zákona č. 495/2008 Z. z., zákona č. 514/2008 Z. z., zákona č. 8/2009 Z. z., zákona č. 45/2009 Z. z., zákona č. 188/2009 Z. z., zákona č. 191/2009 Z. z., zákona č. 274/2009 Z. z., zákona č. 292/2009 Z. z., zákona č. 304/2009 Z. z., zákona č. 305/2009 Z. z., zákona č. 307/2009 Z. z., zákona č. 465/2009 Z. z., zákona č. 478/2009 Z. z., zákona č. 513/2009 Z. z., zákona č. 568/2009 Z. z., zákona č. 570/2009 Z. z., zákona č. 594/2009 Z. z., zákona č. 67/2010 Z. z., zákona č. 92/2010 Z. z., zákona č. 136/2010 Z. z., zákona č. 144/2010 Z. z., zákona č. 514/2010 Z. z., zákona č. 556/2010 Z. z., zákona č. 39/2011 Z. z., zákona č. 119/2011 Z. z., zákona č. 200/2011 Z. z., zákona č. 223/2011 Z. z., zákona č. 254/2011 Z. z., zákona č. 256/2011 Z. z., zákona č. 258/2011 Z. z., zákona č. 324/2011 Z. z., zákona č. 342/2011 Z. z., zákona č. 363/2011 Z. z., zákona č. 381/2011 Z. z., zákona č. 392/2011 Z. z., zákona č. 404/2011 Z. z.,

zákona č. 405/2011 Z. z., zákona č. 409/2011 Z. z., zákona č. 519/2011 Z. z., zákona č. 547/2011 Z. z., zákona č. 49/2012 Z. z., zákona č. 96/2012 Z. z., zákona č. 251/2012 Z. z., zákona č. 286/2012 Z. z., zákona č. 336/2012 Z. z., zákona č. 339/2012 Z. z., zákona č. 351/2012 Z. z., zákona č. 439/2012 Z. z., zákona č. 447/2012 Z. z., zákona č. 459/2012 Z. z., zákona č. 8/2013 Z. z., zákona č. 39/2013 Z. z., zákona č. 40/2013 Z. z., zákona č. 72/2013 Z. z., zákona č. 75/2013 Z. z., zákona č. 94/2013 Z. z., zákona č. 96/2013 Z. z., zákona č. 122/2013 Z. z., zákona č. 144/2013 Z. z., zákona č. 154/2013 Z. z., zákona č. 213/2013 Z. z., zákona č. 311/2013 Z. z., zákona č. 319/2013 Z. z., zákona č. 347/2013 Z. z., zákona č. 387/2013 Z. z., zákona č. 388/2013 Z. z., zákona č. 474/2013 Z. z., zákona č. 506/2013 Z. z., zákona č. 35/2014 Z. z., zákona č. 58/2014 Z. z., zákona č. 84/2014 Z. z., zákona č. 152/2014 Z. z., zákona č. 162/2014 Z. z., zákona č. 182/2014 Z. z., zákona č. 204/2014 Z. z., zákona č. 262/2014 Z. z., zákona č. 293/2014 Z. z., 335/2014 Z. z., zákona č. 399/2014 Z. z., zákona č. 40/2015 Z. z., zákona č. 79/2015 Z. z., zákona č. 120/2015 Z. z., zákona č. 128/2015 Z. z., zákona č. 129/2015 Z. z., zákona č. 247/2015 Z. z., zákona č. 253/2015 Z. z., zákona č. 259/2015 Z. z., zákona č. 262/2015 Z. z., zákona č. 273/2015 Z. z., zákona č. 387/2015 Z. z., zákona č. 403/2015 Z. z., zákona č. 125/2016 Z. z., zákona č. 272/2016 Z. z., zákona č. 342/2016 Z. z., zákona č. 386/2016 Z. z., zákona č. 51/2017 Z. z., zákona č. 238/2017 Z. z., zákona č. 242/2017 Z. z., zákona č. 276/2017 Z. z., zákona č. 292/2017 Z. z., zákona č. 293/2017 Z. z., zákona č. 336/2017 Z. z., zákona č. 17/2018 Z. z., zákona č. 18/2018 Z. z., zákona č. 49/2018 Z. z., zákona č. 52/2018 Z. z., zákona č. 52/2018 Z. z., zákona č. 56/2018 Z. z., zákona č. 87/2018 Z. z., zákona č. 106/2018 Z. z., zákona č. 108/2018 Z. z., zákona č. 110/2018 Z. z., zákona č. 157/2018 Z. z., zákona č. 212/2018 Z. z., zákona č. 215/2018 Z. z., zákona č. 284/2018 Z. z., zákona č. 312/2018 Z. z., zákona č. 346/2018 Z. z., zákona č. 9/2019 Z. z., zákona č. 30/2019 Z. z., zákona č. 150/2019 Z. z., zákona č. 156/2019 Z. z., zákona č. 158/2019 Z. z., zákona č. 211/2019 Z. z., zákona č. 213/2019 Z. z., zákona č. 216/2019 Z. z., zákona č. 221/2019 Z. z., zákona č. 234/2019 Z. z., zákona č. 356/2019 Z. z., zákona č. 364/2019 Z. z., zákona č. 383/2019 Z. z., zákona č. 386/2019 Z. z., zákona č. 390/2019 Z. z., zákona č. 395/2019 Z. z., zákona č. 460/2019 Z. z., zákona č. 165/2020 Z. z., zákona č. 198/2020 Z. z., zákona č. 310/2020 Z. z., zákona č. 165/2020 Z. z., zákona č. 198/2020 Z. z., zákona č. 128/2021 Z. z., zákona č. 149/2021 Z. z., zákona č. 259/2021 Z. z., zákona č. 287/2021 Z. z., zákona č. 310/2021 Z. z., zákona č. 372/2021 Z. z., zákona č. 378/2021 Z. z. a zákona č. 407/2021 Z. z. sa dopĺňa takto:

V sadzobníku správnych poplatkov časti I. VŠEOBECNÁ SPRÁVA položke 10 sa časť OSLOBODENIE dopĺňa piatym bodom, ktorý znie:

„5. Od poplatkov podľa tejto položky sú oslobodené ministerstvá,^{12b)} ak ide o úkony spojené so zriadením záložnej zmluvy podľa § 9a alebo vydaním rozhodnutia o zriadení záložného práva podľa § 9b zákona č. 409/2011 Z. z. o niektorých opatreniach na úseku environmentálnej záťaže a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. .../2021 Z. z.“.

Poznámka pod čiarou k odkazu 12b znie:

„^{12b)} § 3 zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov.“.

Čl. III

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. decembra 2021.

prezidentka Slovenskej republiky

predseda Národnej rady Slovenskej republiky

predseda vlády Slovenskej republiky